

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

"Konservacja witraży oraz instalacja nowego oszklenia ochronnego w dwóch oknach Bazyliki kolegiackiej pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa w Szamotulach."

Inwestor : Bazylika rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa, ul. Kapłańska 12, 64-500 Szamotuły.

Wykonawca: Pracownia Witraży Wytwarzanie i Konserwacja Tomasz Janek
ul. Gnieźnieńska 87
62-006 Janikowo

Opracowanie dokumentacji:
Robert Janek
Tomasz Janek

JANIKOWO K/POZNANIA
13 marzec 2024

KARTA IDENTYFIKACYJNA ZABYTKU I DOKUMENTACJI KONSERWATORSKIEJ

1. DANE PRZED KONSERWACJĄ:

Rejestr zabytku nr:	AK.I – 11a/155, data. 21.12.1932
Określenie zabytku:	witraże w architekturze gotyckiej kościoła Bazyliki kolegiackiej pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa w Szamotułach.
Rodzaj obiektu:	2 okna witrażowe
Autor, warsztat, szkoła:	okno PD 1: J. Oźmin, Józef Elsner Poznań. okno PD 2: J. Oźmin, Józef Elsner Poznań.
Datowanie:	Brak danych, prawdopodobnie lata 50-te XX w.
Sygnatura:	okno PD 1: proj. J. Oźmin, Wykonawca Józef Elsner. okno PD 2: proj. art.-mal. J. Oźmin, tech-wyk. Józef Elsner.
Pochodzenie:	kościół Bazyliki kolegiackiej pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa w Szamotułach.
Miejsce przechowywania:	Bazylika kolegiacka pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa, ul. Kapłańska 12, 64-500 Szamotuły.
Właściciel/użytkownik obiektu:	Bazylika rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa, ul. Kapłańska 12, 64-500 Szamotuły.
Wymiary:	nawa str. południowa okno PD1 - 1880 mm x 5000 mm, nawa str. południowa okno PD2 - 1840 mm x 5300 mm,
Użyty materiał - technika wykonania:	szkło antyczne, ołów, cyna, patyna, emalia, oszklenie bezbarwne ochronne – wtórne,
Wcześniejsze konserwacje witraży:	nie stwierdzono, naprawy zapobiegawcze,
Wcześniejsze dokumentacje:	Dokumentacje wcześniejszych restauracji zostały zabrane przez Niemców w 1945 roku.

2. DANE O KONSERWACJI:

Inwestor:	Bazylika rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa, ul. Kapłańska 12, 64-500 Szamotuły.
-----------	---

Zleceniodawca: Bazylika rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa, ul. Kapłańska 12, 64-500 Szamotuły.

Wykonawca prac: Pracownia Witraży Wytwarzanie i Konserwacja Tomasz Janek, ul. Gnieźnieńska 87, 62-006 Janikowo

Czas trwania: 30 listopad 2024 r.

3. DANE O DOKUMENTACJI:

Ilość stron: 30

Ilość zdjęć: 22

Ilość rysunków: 3

Wykonawca dokumentacji: Robert Janek, Tomasz Janek

Wykonawca zdjęć: Tomasz Janek, Robert Janek

Miejsce przechowywania:

- a) **1. egz.** Bazylika kolegiacka pw. Matki Bożej Pocieszenia i Świętego Stanisława Biskupa, ul. Kapłańska 12, 64-500 Szamotuły,
- b) **1. egz.** Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, ul. Gołębia 2, 61-840 Poznań,
- c) **1 egz.** Pracownia Witraży Tomasz Janek ul. Gnieźnieńska 87, 62-006 Janikowo

4. OPIS OBIEKTU:

Opis kościoła parafialnego pw. Matki Bożej Pocieszenia i św. Stanisława, usytuowanego na północny-zachód od rynku, przy ulicy Kapłańskiej w Szamotułach, ukazuje jego wyjątkowe cechy architektoniczne oraz bogate wyposażenie.

Kościół otoczony murem, z dwoma bramami – jedną z dzwonnica od wschodu oraz drugą od zachodu, prowadzącą na cmentarz – prezentuje się imponująco. Dzwonnica z 1930 roku, zaprojektowana przez architekta Stefana Cybichowskiego, dominuje nad wschodnią częścią kościoła. Otoczenie muru zdobią kasztanowce i lipy, dodając uroku temu historycznemu miejscu.

Budowla w stylu gotyckim, murowana z cegły o wątku polskim, charakteryzuje się orientacją wschód-zachód. Trójnawowy układ bazylikowy na rzucie prostokąta, bez wydzielonego na zewnątrz prezbiterium, sprawia, że kościół emanuje majestatem. Bryłę kościoła ozdabiają szkarpy oraz wieżyczka schodowa, a fasadę zachodnią zdobią trzy portale z oknami ponad nimi. Wnętrze kościoła zachwyca swoim bogactwem. Ołtarz główny, datowany na późny renesans z 1616 roku, zdobiony rzeźbami i obrazami, stanowi jedno z najcenniejszych elementów wyposażenia. Inne wartościowe przedmioty to barokowy ołtarz z czarnego drzewa z ikoną Matki Boskiej Kazańskiej, oraz cudowny obraz Matki Bożej Pocieszenia, otaczany kultem przez wieki. Na uwagę zasługują również liczne dzieła sztuki, takie jak gotycki krucyfiks z około 1370 roku czy późnorenesansowy nagrobek Jakuba Rokossowskiego.

Neogotycka brama-dzwonnica z drugiej połowy XIX wieku przechowuje historyczne skarby, w tym krucyfiks z XVIII wieku oraz renesansową tablicę z herbami i datą 1518, pochodzącą ze starożytnego zamku.

Kościół parafialny pw. Matki Bożej Pocieszenia i św. Stanisława to nie tylko miejsce kultu, ale również istotny element dziedzictwa kulturowego Szamotuł. Jego architektura i wyposażenie stanowią cenne świadectwo historii i tradycji regionu.

Okna w nawie głównej są ostrołukowe, a ich obramienie ma piękne profile. Wypełnione są one niezwykłymi witrażami, które mają nie tylko wartość historyczną i artystyczną, ale także naukową. Każdy witraż w elewacji południowej ma swoją opowieść, ukazując wydarzenia z przeszłości oraz alegorie pracy i życia kościelnego.

Witraże PD1 i PD2 to dzieła stworzone z pasją przez artystę malarza J. Oźmina i zrealizowane przez poznańską pracownię pod kierunkiem Józefa Elsnera. Ich powstanie miało miejsce w trudnym okresie po zakończeniu II wojny światowej w 1945 roku, co nadaje im wyjątkowy, symboliczny wymiar.

Witraże PD1 i PD2 zachwycają swoją bogatą tematyką i misternym wykonaniem. Zabezpieczone są one dodatkowym wtórnym oszkleniem ochronnym, co podkreśla ich niezwykle znaczenie i wartość dla społeczności.

Witraż PD1 przenosi nas w czasie, gdzie Król Jan II Kazimierz oddaje kraj pod opiekę Matki Bożej. To symboliczne obrazowanie siły wiary i nadziei w najtrudniejszych chwilach. W historii, 1 kwietnia 1656 roku, król Jan II Kazimierz Waza zawierzył kraj opiece Matki Bożej, obierając Ją na Królową po wsze czasy. To wydarzenie zakorzeniło się głęboko w sercach, budząc w ludziach ciepło i powagę. Przedstawiony obraz w witrażu upamiętniający Jana III Sobieskiego i odsiecz wiedeńską jest dla Polaków niezwykle ważny. Przypomina nam o bohaterskich czynach naszych przodków i silnej więzi z religią.

12 września 1683 roku, podczas mszy świętej przed cudownym obrazem Najświętszej Marii Panny na wzgórzu Kahlenberg, obecny był sam Jan III Sobieski. To wydarzenie stało się symbolem nie tylko zwycięstwa, ale także jedności i solidarności narodowej. Obraz ten, подарowany przez papieża Klemensa XI, przypomina nam o naszej historii i dziedzictwie, które warto pielęgnować i przekazywać kolejnym pokoleniom.

Witraż PD2, ukazujący Wizerunek Matki Boskiej Ostrobramskiej, wzbudza głębokie emocje i refleksje nad znaczeniem Maryi w naszym życiu. Jego obecność przypomina nam, jak wiele wysiłku i oddania trzeba, aby pozostać wiernym swoim wartościom i nie zgubić się na drogach życia. Maryja staje się dla nas przewodnikiem, nauczycielem i opiekunem, który prowadzi nas

ku lepszemu jutru.

Patrząc na dwie korony nad głową Ostrobramskiej Pani, odczuwamy głębokie przeżycia duchowe i przypominamy sobie, że nasze życie ma głębszy sens i cel. To niezwykle dzieło sztuki staje się symbolem naszej więzi z Bogiem i tęsknoty za wiecznością.

Anioły wypełniające witraż są jak posłańcy boskiej miłości i łaski, które przypominają nam o naszym zadaniu wypełniania woli Boga na ziemi. Ich obecność dodaje witrażowi niebiańskiego piękna i nadziei na lepsze jutro.

5. BUDOWA TECHNOLOGICZNA OBIEKTU:

Witraże te zostały wykonane przy użyciu tradycyjnej metody witrażowej, gdzie kawałki szkła są łączone za pomocą ołowianych profili dwuteownikowych i spajane cyną punktowo. Do ich stworzenia zastosowano szkło antyczne, które zostało barwione w masie i pokryte utrwaloną termicznie warstwą malarską, nadającą im charakterystyczny kontur i patynę.

W oknie PD1 witraż wykonany został ze szkła antycznego, barwionego w masie. Podczas oględzin na miejscu stwierdzono dobry stan szkliva oraz wyrazistą strukturę kolorystyczną szkła. Kolorowe szkło nadaje witrażowi unikatowy i bogaty wygląd, dodając elegancji i charakteru pomieszczeniu, w którym się znajduje.

W przeciwieństwie do witraża w oknie PD1, witraż w oknie PD2 został wykonany z cieńszego szkła bezbarwnego, nie barwionego w masie o grubości 2 mm, które zostało podmalowane kolorowymi emaliami oraz lazurą srebrną od strony zewnętrznej. Ten sposób wykonania witraża świadczy o braku dostępu do profesjonalnych materiałów, takich jak szkło kolorowe, które jest zazwyczaj używane do produkcji wysokiej jakości witraży. Jednakże, kolorowe emalie, ze względu na patynę czasu i złe utwalenie powłoki szklawej, straciły swój pierwotny charakter kolorystyczny oraz głębię, co wpływa na ogólny wygląd witraża, ograniczając jego estetyczne walory. Mimo to, witraż w oknie PD2 nadal dodaje uroku i koloru pomieszczeniu kolegiaty, choć może nie posiadać takiej głębi i subtelnego efektu jak witraż z szkła antycznego z okna PD1.

Umieszczone w otworach okiennych, witraże są osadzone w obramieniach ceglanych i uszczelnione zaprawą murarską. W celu zapewnienia stabilności konstrukcyjnej, witraże opierają się na poziomych i pionowych podziałach stalowych o wymiarach 30 x 6 mm, pomiędzy którymi znajdują się stalowe płaskowniki z kotwami, śrubami stalowymi, dociśniętymi od zewnątrz płaskownikiem. Dodatkowo, na kwaterach witrażowych umieszczone są stalowe wiatrownice, które dodatkowo usztywniają całą konstrukcję.

Aby zabezpieczyć witraże przed działaniami zewnętrznymi, zostały one dodatkowo oszklone wtórnie, co stanowi dodatkową warstwę ochronną. Oszklenie to zostało umieszczone w dodatkowej ramie stalowej, dołączonej do istniejącej konstrukcji stalowej witraży. Warto zaznaczyć, że sposób ten, choć zapewnia ochronę, nie jest optymalnym technicznie rozwiązaniem oszklwienia ochronnego.

STAN ZACHOWANIA WITRAŻY:

Witraże, datowane od momentu ich powstania, były poddane szkodliwym działaniom zmiennych czynników atmosferycznych, co miało negatywny wpływ na ich kondycję. Ekspozycja na temperatury, wilgotność, kwaśne deszcze oraz siłę wiatru spowodowała mechaniczne uszkodzenia kwater witrażowych, widoczne w postaci pęknięć szkła oraz osłabienia warstwy malarskiej.

Obecny stan witraża okna PD1 jest dostateczny, natomiast stan witraża okna PD2 jest bardzo zły. Kwatery witrażowe charakteryzują się znacznym zabrudzeniem zarówno od strony zewnętrznej, jak i wewnętrznej. Konstrukcja nośna, w tym metalowe podziały okien oraz istniejąca konstrukcja stalowa, pokryta jest warstwą korozji.

Niewłaściwie wykonane wtórnie oszklenie ochronne powoduje brak właściwej cyrkulacji powietrza między witrażami a szkłem ochronnym, co dodatkowo utrudnia prawidłową wentylację. Widoczne są ślady zawilgocenia na szybach od strony witraży, przyczynia się to postępującej degradacji emalii szklanych. Siatka ołowiana uległa uszkodzeniom, jest popękana, co prowadzi do nieszczelności kwater witrażowych. Na niektórych obszarach siatki ołowianej zaobserwowano białe naloty węglanu ołowiu.

W dolnej części okien zastosowano opierzenie z blachy wraz z rurką odprowadzającą skropliny wewnętrzne na zewnątrz świątyni. Stan techniczny konstrukcji obramień ceglanych węgarkowych oceniany jest jako dobry.

WNIOSKI:

Z uwagi na niezwykłą wartość artystyczną i historyczną tych witraży, które stanowią wyjątkowy zapis historii Polski i kościoła w regionie, niezbędne są pilne prace konserwatorskie. Ich celem będzie przywrócenie pełnych walorów estetycznych okien witrażowych oraz zabezpieczenie ich przed dalszym procesem degradacji.

Usunięcie wieloletnich zabrudzeń oraz wymiana lub klejenie uszkodzonych szkielek zostaną przeprowadzone w sposób staranny, z zachowaniem jak największej ilości oryginalnych elementów witraży. Wszystkie prace konserwatorskie będą wykonywane w sposób odwracalny, aby umożliwić ewentualne interwencje w przyszłości.

W przypadku ubytków w oszkleniu witrażowym, konieczna będzie ich rekonstrukcja szkłem dobranym pod względem kolorystyki i faktury zgodnie z oryginałem. Dodatkowo, siatka ołowiana kwater witraży zostanie wzmocniona lub w razie konieczności wymieniona, a następnie uszczelniona przy użyciu odpowiedniego kitu szklarskiego.

Aby zapewnić sprawne i bezinwazyjne odprowadzanie skroplin wewnątrz kościoła, konieczne będzie udrożnienie rurki odprowadzającej skropliny. Pełna konserwacja obiektów przyczyni się do zmniejszenia wpływu gradientu temperatury oraz poprawy izolacji termicznej budynku.

Podsumowując argumenty dotyczące stanu zewnętrznej malatury odwołują się do wytycznych opracowanych przez grupę roboczą Międzynarodowego Komitetu Konserwacji Witraży i przyjęte 1 września 2004 roku przez Zgromadzenie Generalne Corpus Vitrearum podczas XXI. Kolokwium Corpus Vitrearum w Norymberdze.

[Tłumaczenie na język polski: Sławomir Oleszczuk i Tomasz Szybisty].

„..... Gdy zapada decyzja o uzupełnieniu ubytków warstwy malarskiej, uzupełnia się je na zimno farbą z łatwo odwracalnym spoiwem bezpośrednio na szklanym podłożu bądź wypala się brakujące elementy kompozycji na osobnej szybie, którą umieszcza się za szkłem oryginalnym. Taką metodę stosuje się często w przypadku, gdy zachował się jedynie modelunek

światłocieniowy. Kontury kompozycji natomiast przypadły, zostawiając po sobie jasny ślad umożliwiający ich wierną rekonstrukcję.

Bardziej skomplikowane zagadnienie stanowi nie tyle uzupełnianie, ile wykonanie nowej aranżacji malarskiej na nowym szkłe w miejscu ubytków wpływających w sposób znaczący na odbiór estetyczny dzieła.

W XIX wieku w miejsce brakujących szkieł wstawiano często przypadkowe fragmenty innych witraży. Były to zazwyczaj elementy nienawiązujące w żaden sposób do uzupełnianej kompozycji, w związku z czym przy ich dużej ilości mogły uczynić witraż zupełnie nieczytelny. Droższym rozwiązaniem było namalowanie nowej kompozycji. W takim przypadku uzupełnienia i elementy oryginalne były niekiedy niemożliwe do rozróżnienia. Od XIX wieku do dzisiaj w kwestii uzupełniania znaczących ubytków kompozycji stosuje się w zasadzie trzy rozwiązania. Wykonuje się pełną rekonstrukcję lub zupełnie nową kompozycję (w takim przypadku konieczne jest oznaczenie nowych elementów na przykład przez umieszczenie na szklach daty i wykonawcy prac); rekonstrukcję kompozycji w sposób pozwalający na łatwe odróżnienie nowych elementów od oryginalnych lub rezygnuje się całkowicie z malowania nowej kompozycji i w miejscu ubytku umieszcza się szkło o jednolitej barwie.

Powierzchnię szkła, jej opracowanie i znajdującą się na niej warstwę malarską należy przed każdą ingerencją konserwatorską poddać gruntownym analizom, pozwalającym zidentyfikować oryginalnie materiały, zakres i rodzaj korozji oraz wszelkiego rodzaju substancje obce. Produkty korozji uznaje się przy tym zasadniczo za materialne świadectwa historii szkieł zastosowanych w witrażu.

Celem konserwacji powierzchni szkła jest jego zachowanie, nie zaś rozjaśnienie witrażu poprzez usunięcie produktów korozji czy nalotów. Jeśli już zachodzi potrzeba oczyszczenia szkła, prace należy prowadzić na ograniczonej powierzchni i w sposób kontrolowany. Niezbędna jest przy tym pełna świadomość zagrożeń związanych z wybranymi metodami i materiałami konserwatorskimi.

Wykluczone są kąpiele (moczenie) i okłady tak całych kwater, jak i poszczególnych fragmentów.

Konserwację warstwy malarskiej zaleca się jedynie wówczas, gdy grozi jej całkowite zniszczenie. W przypadku, gdy warstwa malarska jest osłabiona, lecz nie jest zagrożona złuszczeniem, należy przede wszystkim rozważyć prewencyjne metody ochrony. Niedopuszczalne jest ponowne wypalanie witraży.

Ubytki, przemieszczenia i uzupełnienia w witrażu są świadectwem jego historii. W toku badań poprzedzających wszelkie działania konserwatorskie elementy te należy gruntownie przeanalizować i udokumentować. Nowe uzupełnienia, retusze i rekonstrukcje warstwy malarskiej, przemieszczenia starych uzupełnień i ich wymiana dopuszcza się jedynie w sytuacji, gdy są umotywowane niezbudzącymi wątpliwościami wynikami badań historyczno-artystycznych i technicznych. Obowiązuje w tym przypadku zasada jak najmniejszej ingerencji w obiekt i odwracalności zmian.”

Warto zauważyć, że witraże historyczne zostały pierwotnie zamontowane od strony zewnętrznej, a następnie dodano wtórnie ramy stalowe wraz z oszkleniem również od tej strony. W związku z tym, aby przeprowadzić demontaż witraży, konieczne będzie ewentualne usunięcie stolarki stalowej oszklenia wtórnego.

Niewłaściwie wykonane oszklenie ochronne może prowadzić do niekorzystnych konsekwencji. Wypełnienie szklanego otworu bez zapewnienia jakiegokolwiek wentylacji między witrażem a szkleniem może być szkodliwe dla zabytkowego witraża. Dlatego ważne jest dążenie do stworzenia warunków do naturalnej cyrkulacji powietrza w tej przestrzeni, najlepiej poprzez umożliwienie przepływu powietrza od wnętrza budynku. Można to osiągnąć, na przykład, poprzez przeniesienie witraża bliżej wnętrza budynku i zastąpienie go szkleniem zewnętrznym. W rezultacie, kondensacja pary wodnej i zabrudzenia pojawią się na szkłe ochronnym znajdującym się za witrażem, a nie na samym witrażu.

Po zakończeniu prac konserwacyjnych, zespół witraży zostanie zabezpieczony nowym

oszkleniem ochronnym ze szkła bezpiecznego 3.3.1, umieszczonym w obecnych ramach stalowych lub w miejscu ich dotychczasowego posadowienia witraży. Witraże zostaną umieszczone w odległości od nowego oszklenia osłonowego między 6 a 10 cm od strony wewnętrznej, co pozwoli na swobodną wymianę i cyrkulację powietrza.

Podsumowując, proponowane prace konserwatorskie mają na celu zachowanie i przywrócenie witraży do ich pierwotnej świetności, jednocześnie zapewniając ochronę oraz integralność tych historycznych dzieł sztuki dla przyszłych pokoleń.

Uwagi końcowe dotyczące prac konserwatorskich:

1. Przed przystąpieniem do prac konserwatorskich należy dokładnie zapoznać się z treścią dokumentacji Programu Prac Konserwatorskich.
2. Wszystkie prace konserwatorskie powinny być powierzone fachowcom posiadającym doświadczenie w pracy z obiektami zabytkowymi oraz odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia zawodowe.
3. Prace należy prowadzić pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu oraz autorskiego nadzoru opracowania Programu Prac Konserwatorskich.
4. W trakcie prac remontowo-konserwatorskich należy prowadzić dokumentację konserwatorską, obejmującą opisy i dokumentację fotograficzną.
5. W związku z charakterem konserwacji obiektów zabytkowych, należy zachować technologię i materiały specjalistyczne zgodne z oryginalnymi materiałami budowlanymi. Dopuszcza się stosowanie alternatywnych materiałów, jednak muszą one spełniać odpowiednie parametry oraz posiadać wymagane atesty i świadectwa dopuszczenia do użytku publicznego w Polsce.
6. Prace powinny być wykonywane z uwzględnieniem warunków temperaturowych, wilgotnościowych i czasowych określonych przez producentów materiałów konserwatorskich i budowlanych.
7. Wszelkie odstępstwa od niniejszych wytycznych należy zgłaszać i uzgadniać z służbami konserwatorskimi oraz autorem dokumentacji Programu Prac Konserwatorskich w celu uzyskania akceptacji.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH:

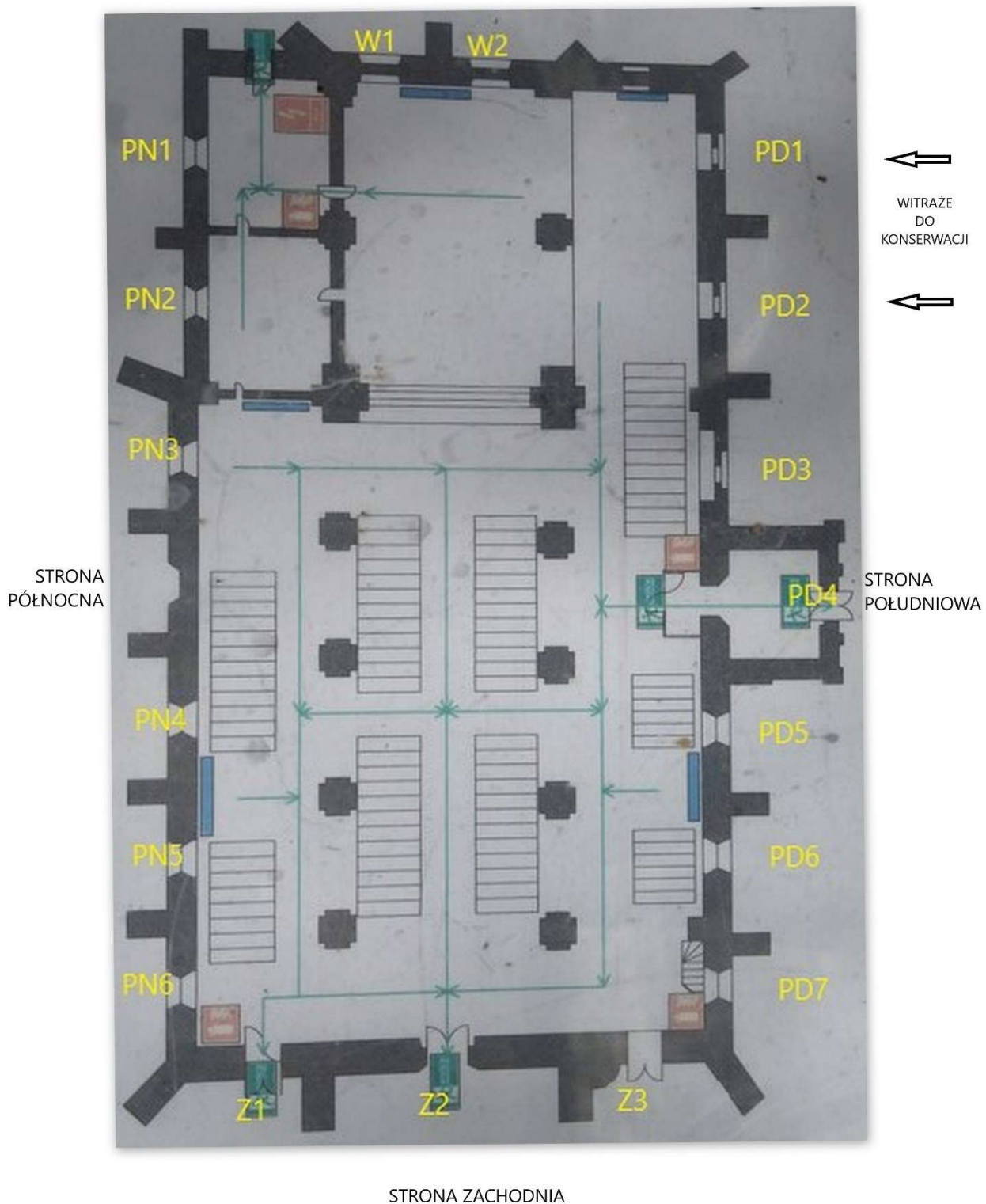
Zastosowanie programu znacznie poprawi stan zachowania witraży.

Konserwacja witraży wymaga precyzji, wiedzy oraz doświadczenia specjalistów w dziedzinie konserwacji dzieł sztuki, ponieważ każdy witraż jest unikatowy i wymaga indywidualnego podejścia.

- Sporządzenie dokumentacji fotograficznej.
- Ekspertyza stanu zachowania witraży, przedmiar witraży.
- Demontaż wtórnego oszklenia ochronnego z obecnego osadzenia.
- Ewentualny demontaż wtórnej konstrukcji stalowej nośnej oszklenia osłonowego w celu swobodnego dostępu do demontażu witraży (ekspertyza i decyzja zostanie przeprowadzona po demontażu oszklenia ochronnego).
- Wstępne zabezpieczenie luźnych elementów witraży przed demontażem.
- Demontaż kwater witrażowych z obecnego osadzenia.
- Odkrywka wnęki okna istniejącego osadzenia witraży.
- Wykonanie pomiarów wnęk otworów okien.
- Oczyszczenie z kitu i nalotów korozji zabytkowych płaskowników i elementów stalowych konstrukcyjnych, wymiana śrub na nowe.
- Zabezpieczenie konstrukcji preparatem antykorozyjnym Cortanin F, malowanie farbą podkładową emalią alkidową, malowanie dwukrotne emalią nawierzchniową alkidową RAL 9011.
- Wykonanie udrożnienia rurki w celu możliwości odprowadzenia skroplin.
- Wykonanie nowych zawiesi stalowych do montażu witraży od strony wewnętrznej w kolorze RAL 9011.
- Zabezpieczenie okien płytami OSB.
- Przygotowanie kwater witrażowych do transportu i przewiezienie ich do pracowni.
- Ocena stanu zachowania kwater witrażowych i malatury, sporządzanie dokumentacji fotograficznej i rysunkowej.
- Wykonanie przecierki witraży-kopii rysunku siatki ołowianej.
- Oczyszczenie kwater na sucho delikatnie pędzlami i wacikami z wodą destylowaną.
- Wyjęcie szkieł z profili ołowianych – ocena stanu zachowania.

- Oczyszczenie szkieł 1,5 % roztworem niejonowego mydła konserwatorskiego Canpac 645.
- Oczyszczenie pękniętych szkieł do klejenia ze starego kitu i zabrudzeń.
- Uzupelnienie ubytków szkła odpowiednim szkłem względem oryginału.
- Rekonstrukcja szkieł malowanych uzupelnienie opracowań malarskich na nowych szklach i ich odtworzenie farbami szkliwnymi tlenkowymi z utrwaleniem termicznym w temp. ok 630 stop. C.
- Uzupelnienie ubytków w warstwie malarskiej przy użyciu suchych pigmentów na bazie Paraloidu B72.
- Retusze: Poprawa ubytków kolorystycznych i uszkodzeń malowideł poprzez retuszowanie. Retuszowanie jest wykonywane przy użyciu specjalnych farb i technik malarskich, aby zharmonizować kolory i przywrócić spójność witraża.
- Utrwalenie zachowanych opracowań malarskich w miejscach o słabej adhezji z użyciem Paraloidu B-72 na toluenie w stężeniu 3-5%.
- Złożenie kwater nowymi profilami ołowianymi.
- Naprawa uszkodzonych profili ołowianych lub częściowa albo całkowita wymiana profili w zależności od stanu zachowania (wymiana dotyczy głównie okna PD2)
- Uszczelnienie kwater witrażowych kitem szklarskim.
- Klejenie pękniętych szkieł klejem epoksydowym - dwuskładnikowym Araldite 2020.
- Oczyszczenie wiatrownic z warstwy korozji, ocynkowanie galwaniczne i malowanie farbą proszkową w kolorze RAL 9011 lub wymiana wiatrownic na wykonane ze stali kwasoodpornej.
- Przygotowanie witraży i nowego szkła bezpiecznego 3.3.1 ochronnego do transportu.
- Instalacja nowego oszklenia ochronnego w otworach okiennych od strony zewnętrznej w istniejącej ramie stalowej po konserwacji i uszczelnienie na obrzeżach ceglanych spoiwem wapiennym Baumit 38 i Baumit 39.
- Montaż końcowy kwater witrażowych od strony wewnętrznej w istniejącej ramie stalowej po konserwacji i dociśnięcie witraży nowym zestawem płaskowników malowanych w kolorze RAL 9011.
- Uszczelnienie witraży na obrzeżach ceglanych spoiwem wapiennym Baumit 38 i Baumit 39.
- Uszczelnienie witraży i płaskowników stalowych kitem silikonowym neutralnym DC 796.
- Wykonanie dokumentacji powykonawczej z przebiegu prac konserwatorskich.

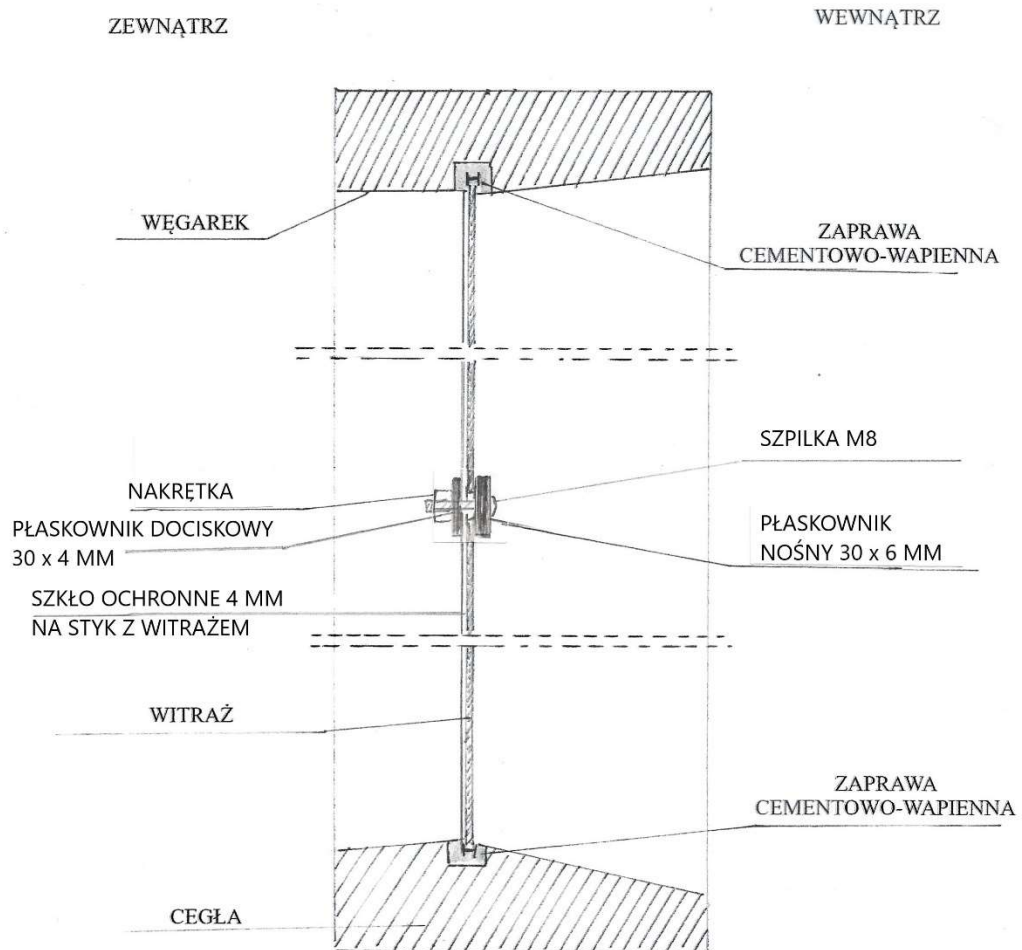
STRONA WSCHODNIA

STRONA ZACHODNIA

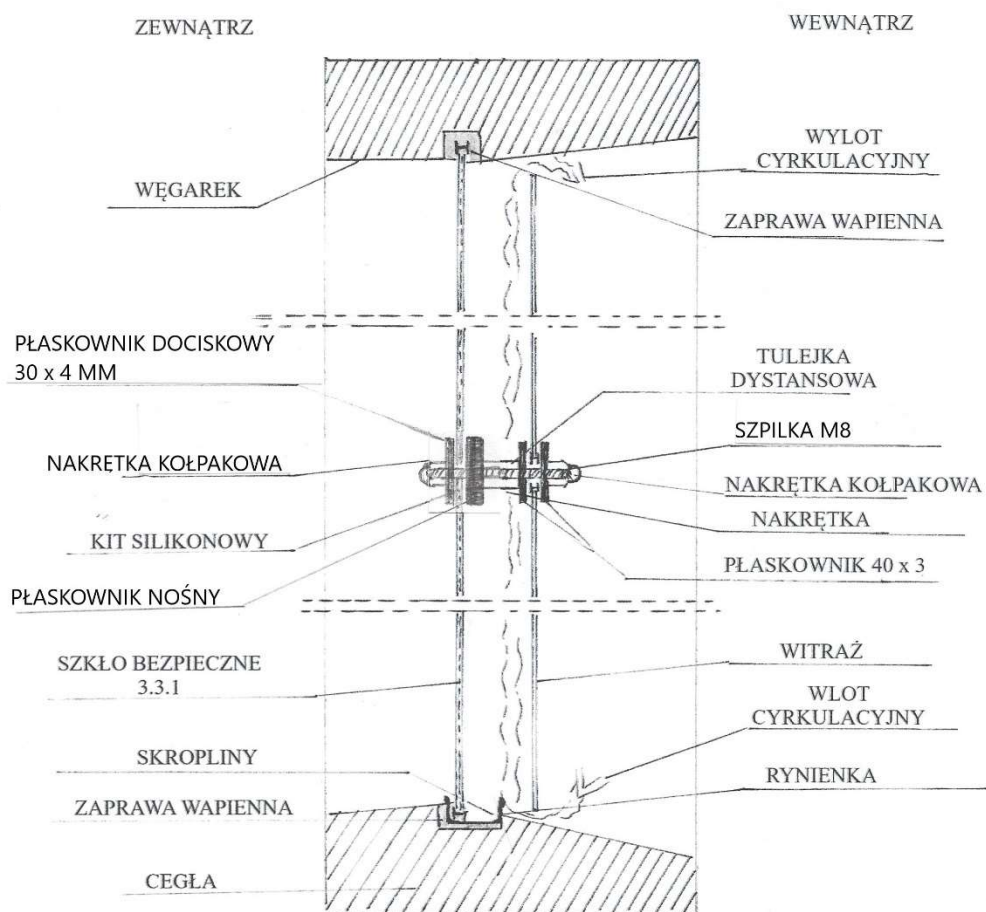
Rys. 1 SCHEMAT ROZMIESZCZENIA OKIEN WITRAŻOWYCH

PRZEKRÓJ PIONOWY

Rys. 2 Schemat istniejącego usadowienia witraży.

PRZEKRÓJ PIONOWY

Rys. 3 Schemat usadowienia witraży po konserwacji.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Elewacja str. wschodnia

Elewacja str. zachodnia

Elewacja str. północna

Elewacja str. południowa

Elewacja str. południowa

OKNO WITRAŻOWE PD1

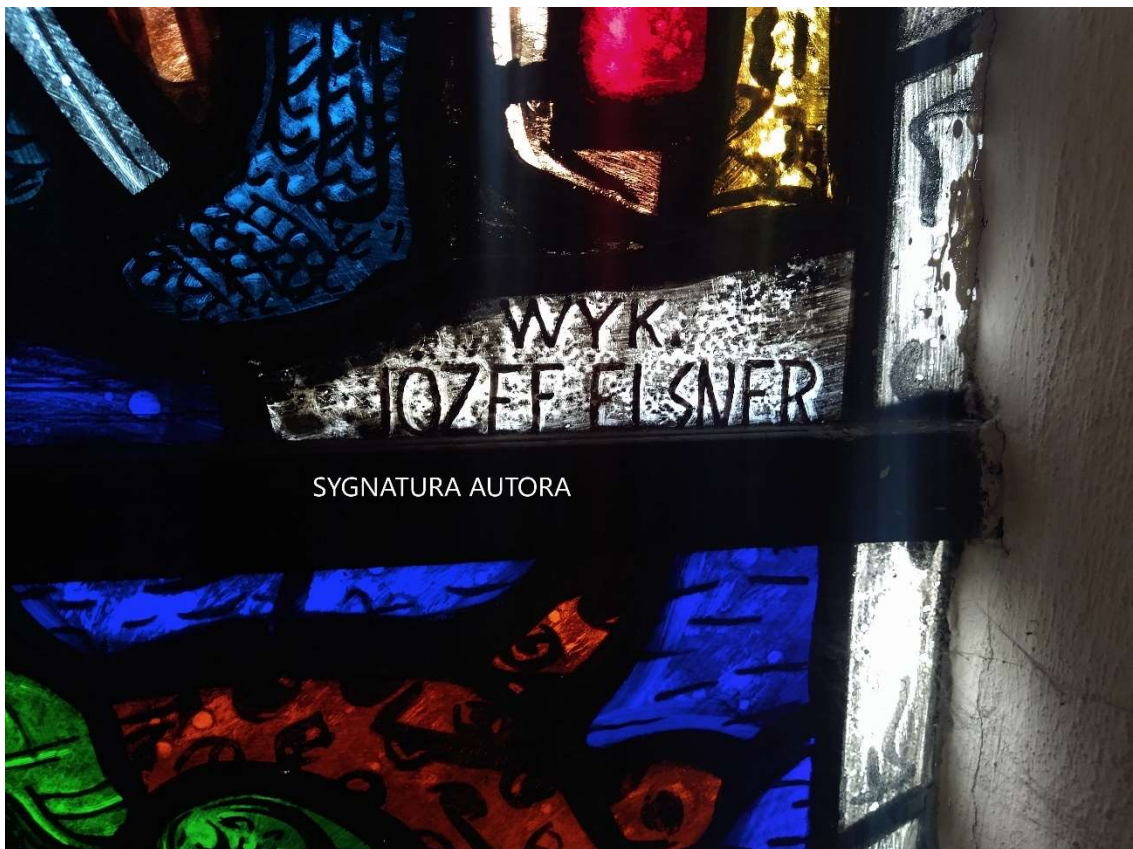
OKNO PD1
WIDOK OD STR. ZEWNĘTRZNEJ

SYGNATURA PROJEKTANTA

SPEKANIA

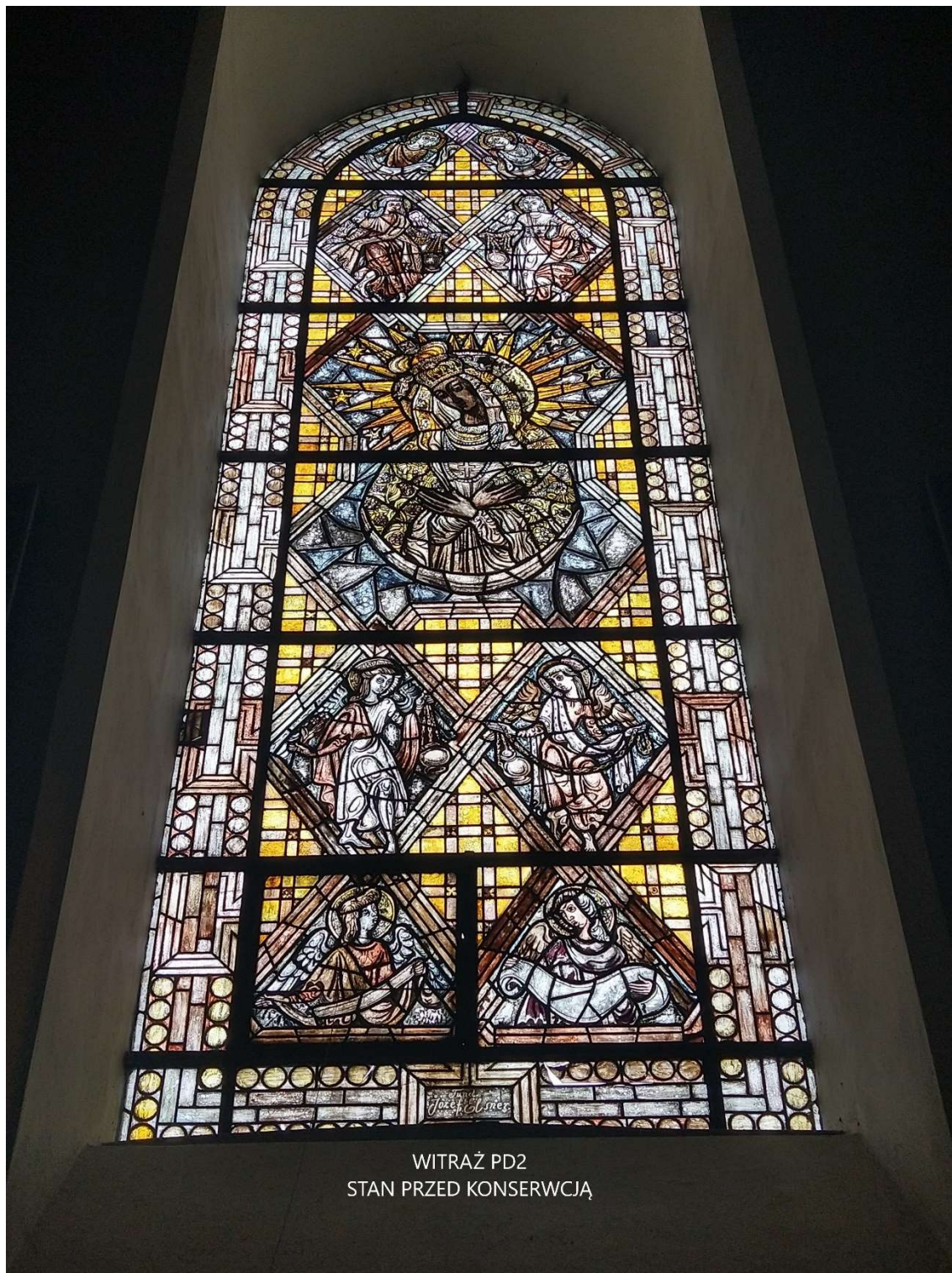
SYGNATURA AUTORA

ROZWARSTWIENIE
OŁOWIU

OKNO WITRAŻOWE PD2

WITRAŻ PD2
STAN PRZED KONSERWCJĄ

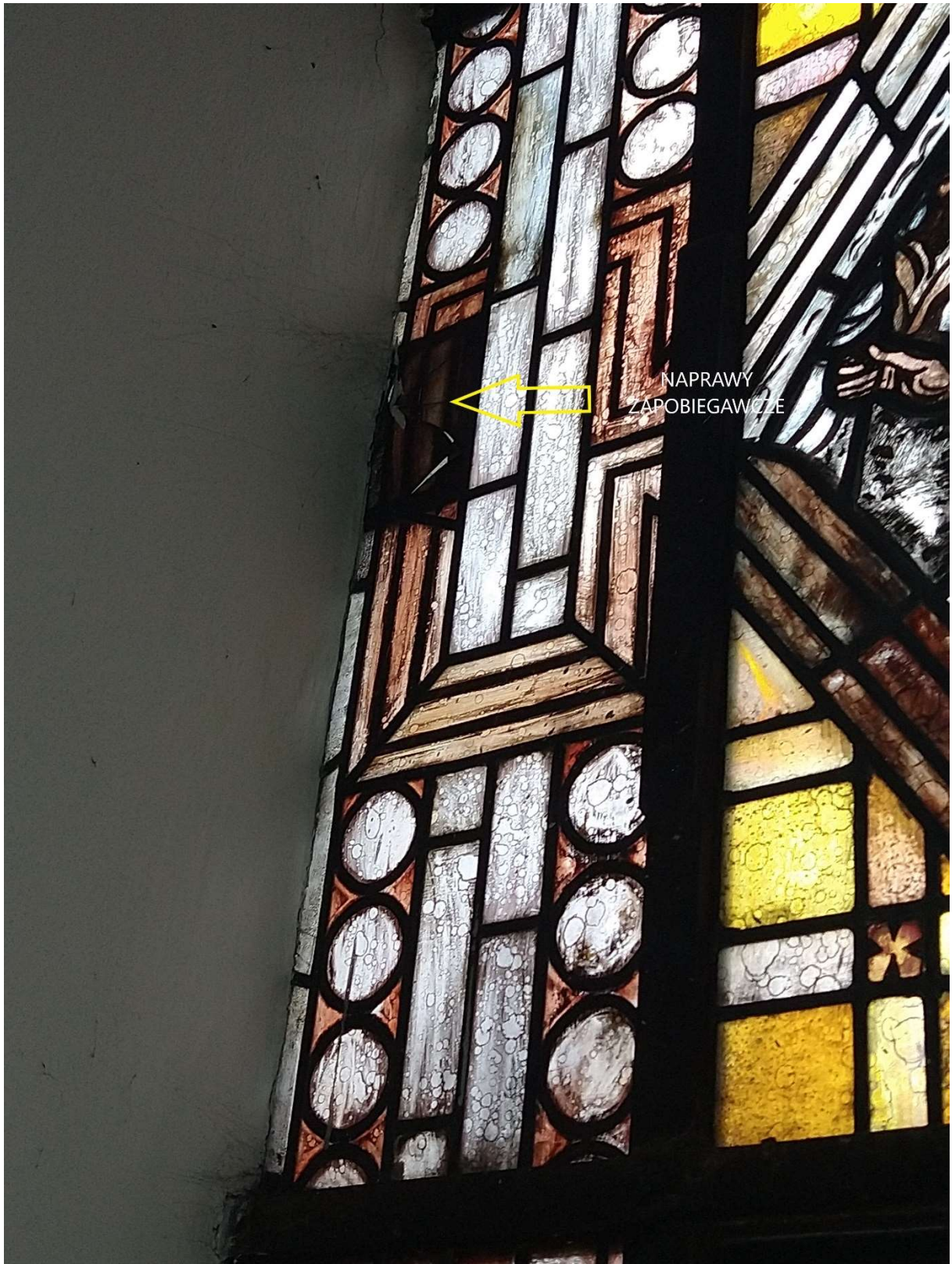
OKNO PD2
WIDOK OD STR. ZEWNĘTRZNEJ
OSZKLENIE WTÓRNE

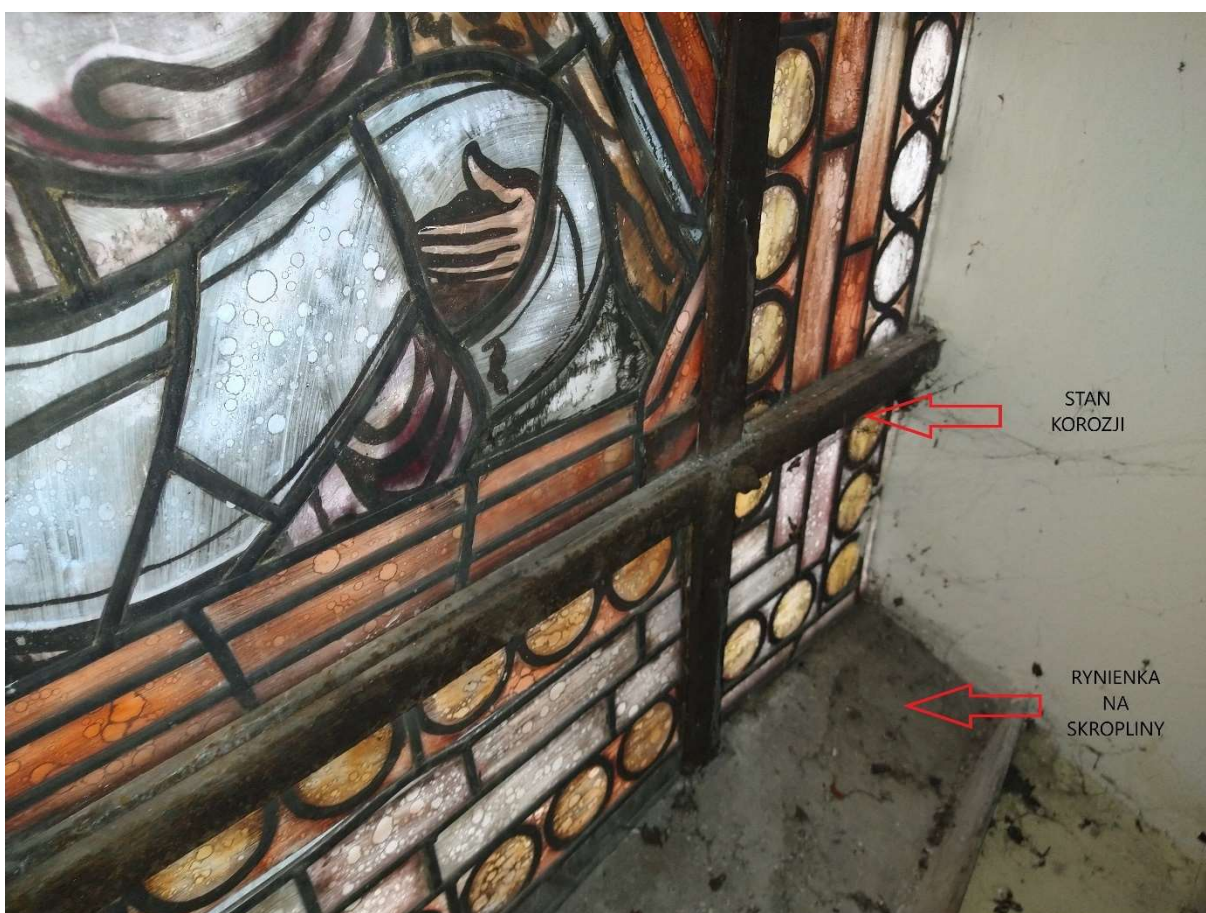
SYGNATURA
WYKONAWCY

SYGNATURA
PROJEKTANTA

NAPRAWY
ZAPOBIEGAWCZE

SPIS TREŚCI:

1. Karta identyfikacyjna zabytku i dokumentacji konserwatorskiej.	str. 2 – 5
2. Stan zachowania witraży.	str. 6
3. Wnioski.	str. 6 - 8
4. Uwagi końcowe.	str. 8
5. Program prac konserwatorskich.	str. 9 - 10
6. Schemat rozmieszczenia okien.	str. 11
7. Schemat istniejącego usadowienia witraży.	str. 12
8. Projekt schematu usadowienia witraży po konserwacji.	str. 13
9. Dokumentacja fotograficzna.	str. 14 - 30
10. Legenda.	str. 31